

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Факультет хімії та фармації

Кафедра аналітичної хімії

Дипломна робота

на здобуття ступеня вищої освіти бакалавра

на тему: «Вплив кислотності середовища на сорбцію левофлоксацину

оксидами алюмінію(III) та силіцію(IV)»

«Effect of acidity of the medium on the sorption of levofloxacin with aluminum(III) and silicium(IV) oxides»

Виконала: студентка денної форми навчання
напряму підготовки 6.040101 Хімія

Устименко Єлизавета Ігорівна

Керівник: к. х. н., доц. Щербакова Т. М. _____

Рецензент: к. х. н., доц. Хома Р. Є. _____

Рекомендовано до захисту:
протокол засідання кафедри
№ ____ від ____ червня 2019 р.

Захищено на засіданні екзаменаційної комісії № __
протокол № ____ від « ____ » _____ 2019 р.

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою, за шкалою ECTS, бал)

Завідувач кафедри

_____ к. х. н., доц. Чеботарьов О. М.
(підпис)

Голова екзаменаційної комісії

_____ д. х. н., проф. Ішков Ю. В.
(підпис)

Одеса – 2019

РЕФЕРАТ

Дипломна робота виконана на кафедрі аналітичної хімії Одеського Національного Університету імені І.І. Мечникова присвячена дослідженню особливостей адсорбційного вилучення мікрокількостей левофлораксацину, -антибіотика класу фторхінолонів, оксидами Al(III) та Si(IV). Робота є частиною та логічним продовженням наукових досліджень, що проводяться за тематикою кафедри «Розробка фізико-хімічних основ вибіркової сорбційної вилучення і визначення мікрокількостей неорганічних та органічних речовин».

Мета роботи: вивчення адсорбційної активності оксидів алюмінію(III) з різними кислотно-основними властивостями (кислого, основного, нейтрального) та гідратованих оксидів силіцію(IV) (силікагелю СГ 5/40, аеросилу А-300, диметилдихлорсиланаеросилу) до левофлораксацину.

Оптимізовано умови сорбційного вилучення антибіотиків, вивчено механізм сорбційного вилучення за допомогою порівняльного аналізу форм ізотерм, досліджено міцність адсорбційного закріплення антибіотиків на поверхні гідратованих оксидів.

Ключові слова: антибіотик, левофлораксацин, оксиди Al(III) (кисл., нейтр., осн.), оксиди Si(IV) (СГ 5/40, ДМХСА, аеросил А-300).

Дипломна робота складається з: 53 сторінок машинописного тексту, 16 рис., 3 табл., 116 використаних джерел літератури, додатку.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТИ	5
1.1. Історія відкриття та загальна характеристика антибіотиків.....	5
1.2. Класифікація та механізм дії антибіотиків.....	6
1.3. Галузі застосування антибіотиків.....	10
1.4. Методи визначення антибіотиків.....	12
1.5. Загальна характеристика антибіотиків класу фторхінолонів.....	17
1.6. Фізико-хімічна характеристика гідратованих оксидів алюмінію та силіцію.....	19
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА	24
2.1. Використовувані реактиви, матеріали та апаратура.....	24
2.2. Методика визначення концентрацій левофлораксацину.....	25
2.3. Методика сорбції антибіотику.....	26
2.4. Методика побудови ізотерм сорбції левофлораксацину.....	27
2.5. Методика десорбції левофлораксацину.....	28
РОЗДІЛ 3. ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТУ	29
3.1. Оптимізація умов сорбції антибіотику поверхнями сорбентів.....	29
3.2. Дослідження залежності кількості сорбованого антибіотику в фазі сорбентів від рівноважної концентрації антибіотиків.....	33
3.3. Дослідження десорбції антибіотику з поверхонь сорбентів.....	36
ВИСНОВКИ	39
ЛІТЕРАТУРА	40
ДОДАТОК	

ВСТУП

В останні десятиліття в різних сферах життєдіяльності людини все більшого значення набувають органічні сполуки з специфічними властивостями, наприклад антибіотики (АБ), які займають провідне місце в медицині і ветеринарії при лікуванні різних інфекційно-запальних захворювань і протидії інфекційним ускладненням в хірургії. Крім медичних цілей, антибіотики широко застосовуються для поліпшення якості і збереження кормів, в процесі виробництва продуктів з м'яса, молока, овочів, тощо. Широке застосування антибіотиків призвело до селекції і розповсюдження резистентних штамів основних патогенів.

Актуальною є задача з розробки нових комбінованих методик визначення АБ, які передбачають їх попереднє відділення і концентрування.

Метою даного дослідження являється вивчення адсорбційної активності оксидів алюмінію з різними кислотно-основними властивостями (кислого, основного, нейтрального) та гідратованих оксидів силіцію (IV) (силікагелю СГ 5/40, аеросилу А-300, диметилдихлорсилан аеросилу) до левофлорсацину.

Основні задачі:

- встановити основні спектрофотометричні характеристики методики контролю за процесом сорбції антибіотику у розчині;
- оптимізувати умови сорбційного вилучення антибіотику;
- вивчити механізм сорбційного вилучення левофлорсацину за допомогою порівняльного аналізу форм ізотерм;
- дослідити десорбцію левофлорсацину з поверхонь гідратованих оксидів.

ВИСНОВКИ

В роботі досліджено адсорбційну активність гідратованих оксидів алюмінію та силіцію до левофлоксацину:

1. Вибрані хіміко-аналітичні характеристики спектрофотометричного контролю за процесом сорбції антибіотика у розчині: побудовано спектри світлопоглинання антибіотика в ультрафіолетовій області, $\lambda_{\text{опт}}=289$ нм; побудовані градувальні графіки в інтервалі концентрацій $C=0,5\div 3,5\cdot 10^{-5}$ моль/л.
2. Оптимізовані умови сорбції антибіотика: оптимальний інтервал рН для всіх сорбентів складає 5-6, маса наважки для всіх сорбентів 0,2 г та час проведення сорбції – 30 хв.
3. Встановлено, що введення в сорбційну систему $\text{Al}_2\text{O}_3(\text{осн.})$ – ЛОФЛ катіонного (ДДЦNa) та аніонного (ЦПСІ) ПАР не призводить до суттєвої зміни ступеню вилучення АБ. Для системи А-300 –ЛОФЛ у присутності ЦПСІ спостерігається значене зменшення вилучення АБ.
4. Побудовані ізотерми сорбції антибіотика, які відносяться до L-типу та мають по два виходи на плато. Найбільше значення статичної обмінної ємності та коефіцієнту концентрування АБ спостерігається для $\text{Al}_2\text{O}_3(\text{нейтр.})$ як для першого, так і для другого плато і дорівнює: $\text{СОЄ}_1=2,6\cdot 10^{-6}$ моль/г, $\text{СОЄ}_2=4,5\cdot 10^{-6}$ моль/г; $D_1=3,5\cdot 10^3$, $D_2=1,8\cdot 10^3$.
5. Показано, що ступінь десорбції АБ з поверхонь сорбентів зростає зі збільшенням концентрацій HNO_3 і NaOH , та об'ємів води.

ЛІТЕРАТУРА

1. Егоров Н. С. Основы учения об антибиотиках: Учебник. 6-е изд., перераб. и доп. / Н. С. Егоров // — М.: Изд-во МГУ; Наука, 2004. С. 25.
2. Навашин С. М. Справочник по антибиотиками / С. М. Навашин, И. П. Фомина // — М.: Медицина 1982- 28 с.
3. Егоров Н. С. Основы учения об антибиотиках. / Н. С. Егоров // Изд-во МГУ, 1994. – 512 с.
4. Беликов В. Г. Фармацевтическая химия. В 2 частях. Часть 1. Общая фармацевтическая химия: учеб. / В. Г. Беликов // – М.: Высш. шк., 1993. – 432 с.
5. Звягинцев Д. Г. Почва и микроорганизмы / Д. Г.Звягинцев // – М.: МГУ, 1987. – 255 с.
6. Білоусов Ю. Б. Взаємодія лікарських препаратів з їжею. / Ю. Б. Білоусов, К. Г. Гуревич // Фармацевтичний журнал. 2002, с.6, 42-45.
7. Чекман І. С. Клініко-фармакологічні властивості антибіотиків. Сучасні інфекції. / І. С. Чекман // 2001, №2, с.76-89.
8. Рубенчик Б. Л. Профилактика загрязнений пищевых продуктов канцерогенными веществами./ Я. Л. Костюковский, Д. Б. Меламед // Киев: Здоров'я, 1983, с.160.
9. Габович Р. Д. Гигиенические основы охраны продуктов питания от вредных химических веществ./ Р. Д. Габович, Л. С. Припутина // Киев: Здоров'я, 1987, с.248.
10. Пономарьов П. Х. Безпека харчових продуктів і продовольчої сировини. /П. Х. Пономарьов, І. В. Сирохман // Киев: Наук. Думка, 1998, с.435.
11. Егоров Н. С. Основы учения об антибиотиках./ Н. С. Егоров // Москва: Высшая школа, 1982, с.478

12. Доротова А. Практическая реализация методов определения антибиотиков в молоке. Молочная промышленность. /А. Доротова, Е. Хрущева // 2009, с.9, 39-43.
13. Лебедева Т. Л. Некоторые вопросы регламентации безопасности продуктов питания и продовольственного сырья. Матеріали науково-практичної конференції «Якість та безпека. Питання методології і метрології хімічного аналізу». / Т. Л. Лебедева // Одесса: Астропринт. 2004, с.39-43.
14. Купинец Л. Е. Проблемы производства экологически чистой продукции в АПК: международный и национальный аспекты. / Л. Е. Купинец, С. К. Харичков // НАН Украины, Одесса: ИПРЭЭИ, 2007, с.676.
15. Король И.Т. Микробиологическая защита растений / И. Т. Король // – М.: Колос, 1993. – С. 75-79
16. Нечаев А. П.. Пищевые добавки / А. П. Нечаев, А. А. Кочеткова, А. Н. Зайцев // – М.: Колос, 2002. – 256 с.
17. Государственная фармакопея СССР XI / [ред. А. Н. Обоймакова] - М: Медицина, 1987. – 335 с.
18. Полуэктов Н. С. Спектрофотометрические и люминесцентные методы определения лантанидов./ Н. С. Полуэктов, Л. И. Кононенко, Н. П. Ефрюшина, С. В. Бельтюкова // Киев: Наукова думка. 1989. С.254.
19. Бельтюкова С. В. Использование f-люминесценции ионов Eu(III) и Tb(III) в анализе лекарственных препаратов. / С. В. Бельтюкова, А. В. Егорова, О. И. Теслюк // Укр. хим. журн. 2000, с.66, 115-121.
20. El Walily M. Use of serum (IV) in the spectrophotometric and spectrofluorimetric determination of penicillins and cephalosporins in their pharmaceutical preparations. / M. El Walily, A. Gazy, S. Belal // 2000; 33: 6: 931-948.

21. Ахмад А. С. Спектрофотометрическое определение ампициллина, амоксициллина, карбенициллина с применением фенольного реактива Фолина-Чолькатуе. /А. Ахмад, Н. Рахман, Ф. Ислам // Журнал аналитической химии 2004. С.2,138-142.
22. Красникова А. В. Спектрофотометрическое определение пенициллиновых антибиотиков. / А. В. Красникова, А. А. Иозеп // Хим-фарм журнал 2003, с.37, 9, 49-51.
23. Kai M. Chromatographic determinations of β -lactam antibiotic, cefaclor by means of fluorescence, chemiluminescence and mass spectrometry. / M. Kai, H. Kinoshita, M. Morizono // Talanta 2003; 60: 2: 325-334.
24. Zhang X. Chemiluminescence determination of tetracyclines based on the reaction with hydrogen peroxide catalyzed by the copper ion. / X. Zhang, W. Baeyens, A. van der Borre //Analyst 1995; 120: 2: 463-466.
25. Juan Ocana A. Application of Lanthanide-Sensitised Chemiluminescence to the Determination of Levofloxacin, Moxifloxacin and Trovafloxacin in Tablets / A. Juan Ocana, J. Francisco Barragan // Microchim. Acta. 2004. Vol. 144. P. 207-213.)
26. Jasmin Shah. Sensitive Spectrofluorimetric Method for Determination of Fluoroquinolones through Charge-Transfer Complex Formation / M. Rasul Jan // Amer. J. Anal. Chem. 2013.
27. Arnaldo Peixoto Da Silva, Aderval Severino Luna. Spectrofluorimetric Determination of Levofloxacin in pharmaceutical sandin humanurine // Pharmaceuticls Analysis. 2012. Vol. 2, № 1. P. 147-158.
28. Штыков С. Н. Флуорометрическое определение тетрациклинов с помощью хелата европия с фенантролином в мицеллярных растворах анионных ПАВ. / С. Н. Штыков, Т. Д. Смирнова, Ю. Г. Былинкин //Журнал аналитической химии 2005, с.30-34.

29. Гаврилин М. В. Оптимизация методики определения ципрофлоксацина методом ВЭЖХ в растворе для инфузий./ М. В. Гаврилин, С. А. Гонян, Л. П. Овчаренко // Хим-фарм журнал 2004, с.42-44.
30. Кондратенко С. Н. ВЭЖХ определение, фармакокинетика и относительная биодоступность левофлоксацина. / С. Н. Кондратенко, А. К. Стародубцев, Е. А. Сеник, О. В. Дралова, С. Н. Кудинова // Кафедра клинической фармакологии и пропедевтики внутренних болезней, отдел метаболического синдрома НИЦ ГБОУ ВПО Первый Московский государственный медицинский университет им. И.М. Сеченова, г. Москва, 2013.
31. Harikkhan R. Identification and measurement of beta-lactams antibiotic residues in milk. Integration of screening kits liquidchromatography. / R. Harikkhan, W. Moats // J. AOAC Int. [J. Assoc. Offic. Anal. Chem.]. 1995, 78(4), 978–986.
32. Kawata S. Liquid-chromatographic determination of oxytetracycline in swine tissues. / K. Sato, Y. Nishikawa, K. Iwama / J. AOAC Int. [J. Assoc. Offic. Anal. Chem.]. 1996, 79(6), 1463–1465.
33. Wrightson W. R.. Analysis of minocycline by high-performance liquid chromatography in tissue and serum. / S. R. Myers, S. Galandiuk // J. Chromatogr. B. 1998, 706(2), 358–361.
34. Moats W. A. Rapid HPLC determination of tetracycline antibiotics in milk. / R. Haric-Khan // J. Agric. Food. Chem. 1995, 43, 931–934.
35. Rogstad A. Optimization of solid phase extraction of oxytetracycline from fish tissue and its determination by HPLC. / V. Hormazadal, M. Yndestad / J. Liquid Chromatogr. 1988, 11(3), 2337– 2347.

36. Koesukwiwat U. Solid-phase extraction for multiresidue determination of sulfonamides, tetracyclines, and pyrimethamine in Bovine's milk. / S. Jayanta, N. Leepipatpiboon // *J Chromatgr A* 2006; 1149: 1: 102—111.
37. Wrightson W. Analysis of monoclycline by highperformance liquid chromatography in tissue and serum. / S. Myers, S. Galandiuk // *J Chromatgr B* 1998; 706: 2: 358—361
38. Schilling J. B. Liquidchromatographthy combined with tandem mass spectrometry for the confirmation of carafloxacin in catfish tissue. / S. P. Ceba, S. D. Menacherry, L. T. Bavda // *Anal. Chem.* 1996, 68(11), 1905– 1909.
39. Horie M. Silmultaneous determination of nalidixic acid, oxolinic acid and piromidic with fluiorescence and UV detection. / K. Saito, Y. Hoshino, N. Nose, E. Mochizuki // *J. Chromatogr.* 1987, 402, 301–308.
40. Boubakar B. Fully automated high-performance liquid chromatography of ciprofloxacin with direct injection of plasma and Mueller-Hinton broth for pharmacokinetic / pharmacodynamic studies. / D. Dominique, F. Mathieu, S. Marie-Claude // *J. of Chromatogr. B.* 1998, 714, 317–324.
41. Enq G. Y. Determination of flumequine and oxolinic acid in fortified chicken tissue using liquid chromatography with fluorescent. / R. Maxwell, E. Cohen, E. Piotrowsri, W. Fiddler // *J. Chromatogr. A.* 1998, 799(1–2), 349– 354.
42. Pfenning A. Determination and confirmation of identities of flumequine and nalidixic, oxolinic and piromidic acids in salmon and shrimp./ R. Munns, S. Turnipseed, J. Roybal, D. Holland, A. Long, S. Plakas // *J. AOAC Int. [J. Assoc. Offic. Anal. Chem.]* 1996, 79(5), 1227–1235.
43. Samanidou V. Multi–residue determination of seven quinolones antibiotics in gilthead seadream using liquid chromatography– tandem mass spectrometry. / E. Evaggelopoulou, M. Troztmuller, X. Guo, E. Lankmayr // *J. of Chromatogr. A.*, 2008, 1203(2), 115–123.

44. Lagana A. A simple and rapid assay based on hot water extraction and liquid chromatography-tandem mass spectrometry for monitoring quinolone residues in bovine milk. / S. Nicolardi // *Food Chem.* 2008, 108(1), 354–360.
45. McComish M. Validation of a method to determine flumequine, nalidixic, oxolinic and piromidic acid residues in catfish, salmon and shrimp by HPLC-Fluorescence/ UV detection. / I. Marenchic, D. Ehntholt // *Pittsburgh Conf. Anal. Chem. And Appl. Spectrosc.*, New Orleans, La, March 1-5, 1998, Book Abstr., 1998. P. 727.
46. Соколова Л. И. Определение бензилпенициллина, левомецитина и тетрациклина в пищевых продуктах методом ВЭЖХ. / А. П. Черняев // *Журнал аналитической химии* 2001; 11: 1177—1180.
47. Samanidou V. Direct determination of five fluoroquinolones in chicken whole blood and in veterinary drugs by HPLC/ E. Christodoulou, I. Papadoyannis // *J. Sep. Sci.* — 2005. — Vol. 28. — P. 325–331.
48. Srinivas N. Development and validation of a HPLC method for simultaneous quantitation of gatifloxacin, sparfloxacin and moxifloxacin using levofloxacin as internal standard in human plasma: application to a clinical pharmacokinetic study / N. Srinivas, L. Narasu, B. P. Shankar, R. Mullangi // *Biomed. Chromatogr.* — 2008. — Vol. 22.— P. 1288–1295.
49. Espinosa-Mansilla A. HPLC determination of enoxacin, ciprofloxacin, norfloxacin and ofloxacin with photoinduced fluorimetric (PIF) detection and multiemission scanning. Application to urine and serum / A. Espinosa-Mansilla, A.M. de la Pena, D. Gonzalez Gomez, F. Salinas // *J. Chromatogr. B.* — 2005.— Vol. 822. — P. 185–193.
50. Determination of four fluoroquinolones, enoxacin, norfloxacin, ofloxacin, and ciprofloxacin, in pharmaceuticals and blood serum by HPLC // *Anal. Bioanal. Chem.* — 2003. — Vol. 375. — P. 623–629.

51. Sowinski K. Determination of ciprofloxacin concentrations in human serum and urine by HPLC with ultraviolet and fluorescence detection / M. Kays // *J. Clin. Pharm. Ther.* — 2004. — Vol. 29. — P. 381–387.
52. Solid-phase extraction and HPLC determination of fluoroquinolones in surface waters / M. Sturini, A. Speltini, L. Pretali // *J. Sep. Sci.* — 2009. — Vol. 32. — P. 3020–3028.
53. Solid-phase microextraction with micellar desorption and HPLC-fluorescence detection for the analysis of fluoroquinolones residues in water samples / S. M. Esponda, M. E. T. Padron, Z. S. Ferrera, J. J. S. Rodriguez // *Anal. Bioanal. Chem.* — 2009. — Vol. 394. — P. 927–935.
54. Turiel E. Determination of quinolones and fluoroquinolones in hospital sewage water by off-line and on-line solid-phase extraction procedures coupled to HPLC-UV / G. Bordin, A. Rodriguez // *J. Sep. Sci.* — 2005. — Vol. 28. — P. 257–267.
55. Delepin B. Multiresidue method for confirmation of macrolide antibiotics in bovine muscle by liquid chromatography mass-spectrometry. / D. Hurtaudpessel, R. Sanders // *J. AOAC Int. [J. Assoc. Offic. Anal. Chem.]* 1996, 79(2), 397–404.
56. Hernandez-Arteseros J. Application principal component regression to of luminescence data for the screening of ciprofloxacin and enrofloxacin in animal tissues. / R. Compano, P. Ferrer, M. Prat // *Analyst.* 2000, 125, 1155–1158.
57. Di C. Liquid chromatographic – mass spectrometric methods for analyzing antibiotic and antibacterial agents food products. / M. Nazzari // *J. Chromatogr. A.* 2002, 974(1–2), 53–89.
58. Hornish R. Identification and determination of pirilimycin residue in bovine milk and liver by high-performance liquid chromatographythermospray mass

- spectrometry. / A. Cazers, S. Chester, Roof Jr. D., R. D. Roof // *J. Chromatogr. B.* 1995, 674(2), 219–235.
59. Niessen W. M. A. Analysis of antibiotics by liquid chromatography–mass spectrometry. *J. Chromatogr. A.* 1998, 812(1–2), 53–75.
60. Соколова Л. И. Определение антибиотиков цефалоспоринового ряда в биологических объектах методом обращенно-фазовой ВЭЖХ. / А. П. Черняев // *Хим-фарм журнал* 2002; 36: 5: 39—45.
61. Toussaint B. Validation of a liquid chromatography-tandem mass spectrometry method for the simultaneous quantification of 11 (fluoro)quinolone antibiotics in swine kidney. / G. Bordin, A. Janosi // *J Chromatogr.* 2002; 976: 1—2: 195—206.
62. Хасанов В. В. Определение цефтриаксона в крови и тканях методом ионообменной хроматографии. / Е. Г. Соколович, К. А. Дычко // *Хим-фарм журнал* 2006; 40: 2: 47-49.
63. Выдрин А. В. Изучение компонентного состава препаратов гентамицина сульфата. / И. В. Шихалеев, В. Л. Махортов // *Хим-фарм журнал* 2003; 37: 8: 52-54.
64. Hanko V. Determination of tobramycin and impurities using high-performance anion exchange chromatography with integrated pulsed amperometric detection. / J. Rohrer // *J PharmBiomedAnal* 2006; 40: 4: 1006—1012.
65. Hanko V. Determination of neomycin sulfate and impurities using high-performance anion-exchange chromatography with integrated pulsed amperometric detection. / J. Rohrer // *Ibid* 2007; 43: 1: 131—141.
66. Musenga A. Capillary electrophoretic analysis of the antibiotic vancomycin in innovative microparticles and in commercial formulations. / R. Mandrioli, V. Zecchi // *J PharmBiomedAnal* 2006; 42: 1: 32—38.

67. Костарной А. В. Использование ВЭЖХ для анализа многокомпонентных лекартсвенных препаратов. / Г. Б. Голубицкий, Е. М. Басова // Журнал аналитической химии 2008; 63: 6: 566-580.
68. Bompadre S. Determination of cefazolin in human serum by high performance liquid chromatography with on-line solid phase extraction. / L. Leone, L. Ferrante // J LiqChromatogr and RelatTechnol 1998; 21: 3: 417—426.
69. Jeanbaptiste B. Assay of amoxycillin in plasma using LC-MS-MS. / C. Kestelijn, S. Van den Dunghen // J Pharm Belg 1998; 53: 3: 197.
70. Feng C. Trace analysis of amikacin in commercial preparation by derivatization and HPLC. / S. Lin, H. Wu, S. Chen // J LiqChromatogr and RelatTechnol 2001; 24: 3: 381—392.
71. Tawa R. High-performance liquid chromatographic analysis of aminoglycoside antibiotic. / H. Matsunaga, T. Fujimoto // J ChromatogrA 1998; 812: 1—2: 141—150.
72. Wrightson W. Analysis of monocycline by highperformance liquid chromatography in tissue and serum. / S. Myers, S. Galandiuk // J Chromatgr B 1998; 706: 2: 358—361.
73. Mundkowski R. A new simple HPLC assay for the quantification of ertapenem in human plasma, lung tissue, and broncho-alveolar lavage fluid. / J. Majcher-Peszynska, O. Burkhardt // Ibid 2006; 832: 2: 231—235.
74. Koesukwiwat U. Solid-phase extraction for multiresidue determination of sulfonamides, tetracyclines, and pyrimethamine in Bovine's milk. / S. Jayanta, N. Leepipatpiboon // J Chromatgr A 2006; 1149: 1: 102—111.
75. Nicolich R. Food safety evaluation: detection and confirmation of chloramphenicol in milk by high performance liquid chromatography-tandem mass spectrometry. / E. Werneck-Barroso, A. Marlice // Ibid 2006; 565: 1: 97—102.

76. Koal T. Quantification of the carbapenem antibiotic ertapenem in human plasma by a validated liquid chromatography-mass spectrometry method. / M. Deters, K. Resch // *ClinChimActa* 2006; 364: 1—2: 239—245.
77. Yang S. Simultaneous extraction and analysis of 11 tetracycline and sulfonamide antibiotics in influent and effluent domestic waste water by solid-phase extraction and liquid chromatography-electrospray ionization tandem mass spectrometry. / J. Cha, K. Carlson // *J Chromatogr A* 2005; 1097: 1—2: 40—53.
78. Katami G. HPLC determination of cefazolin in plasma, urine and dialysis fluid. / C. Low, T. Valerie // *J PharmandPharmakol* 1998; 50: 118.
79. Евгенъев М. И. Проточно-инжекционное определение новокаиновой соли бензилпенициллина в препаратах пенициллина со спектрофотометрическим детектированием. / С. Ю. Гармонов, Л. Ш. Шакирова // *Журнал аналитической химии* 2001; 6: 641-646.
80. Aly A. Chemiluminescence determination of some fluoroquinolone derivatives in pharmaceutical formulations and biological fluids using [Ru(bipy)₂]²⁺[3]-Ce(IV) system. / S. Al-Tamimi, A. Alwarthan // *Talanta* 2000; 53: 4: 885—893.
81. Толстенко Ю. В. Пряме потенціометричне визначення окситетрацикліну гідрохлориду в молочних продуктах. / Т. М. Деркач // *Вісник Чернівецького нац. у-ту. Хімія*. 2008, 401, 167-169.
82. Толстенко Ю. В. Аналітичний моніторинг вмісту окситетрацикліну гідрохлориду в продуктах електрохімічними методами. Методи та об'єкти хімічного аналізу. / Т. М. Деркач, В. І. Ткач // м. Київ. КНУ, 2008, 3(2), 192–201.
83. Толстенко Ю. В. Визначення вмісту окситетрацикліну гідрохлориду в молочних продуктах електрохімічними методами. / В. І. Ткач, Т. Д. Смирнова // *Вопросы химии и хим. технологии*. 2010, 5, 84–87.

84. Belal F. Voltammetric determination of josamycin (a macrolide antibiotic) in dosage forms and spiked human urine. / A. Al-Majed, K. Ibrahim // *J PharmBiomedAnal* 2002; 30: 3: 705—713.
85. Beltagi A. Determination of the antibiotic drug pefloxacin in bulk form, tablets and human serum using square wave cathodic adsorptive stripping voltammetry. *Ibid* 2003; 31: 6: 1079—1088.
86. Федорчук В. А. Применение вольтамперометрии для определения антибиотиков стрептомицина и изитромицина. / Е. С. Пучковская, Л. С. Анисимова // *Журнал аналитической химии* 2005; 60: 6: 586-591.
87. Анисимова Л. С. Вольтамперометрическое определение антибиотиков в продуктах питания, биологических объектах и лекарственных формах. / В. Ф. Слипченко, Ю. А. Акенеев // Тезисы: V Всероссийская конференция по электрическим методам анализа, 1999.
88. Ni Y. Simultaneous voltammetric analysis of tetracycline antibiotics in foods. / S. Li, S. Kokot // *FoodChemistry*. 2011, 124(3), 1157–1163.
89. Федорчук, В. А. Применение вольтамперометрии для определения антибиотиков стрептомицина и азитромицина. / Е. С. Пучковская, Л. С. Анисимова, Г. Б. Слипченко // *Журн. аналит. хим.* 2005, 60(6), 586– 591.
90. Hanwen Sun. Effective separation and simultaneous determination of four fluoroquinolones in milk by CE with SPE. / Wei Zhao, Pan He // *J. of Chromatogr.* 2008, 68, 425–429.
91. Fierens, S. The qualitative and quantitative determination of quinolones of first and second generation by capillary electrophoresis / W. Hillaert, Van den Bossche // *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis* .- 2000.
92. Development and application of a capillary electrophoresis–electrochemiluminescent method for the analysis of enrofloxacin and its

- metabolite ciprofloxacin in milk / X. Zhou, D. Xing, D. Zhu [et al.] // *Talanta*. — 2008. — Vol. 75. — P. 1300–1306.
93. Determination of difloxacin and sarafloxacin in chicken muscle q using solid-phase extraction and capillary electrophoresis / D. Barron, E. Jimenez-Lozano, S. Bailac, J. Barbosa // *J. Chromatogr. B*. — 2002. — Vol. 767. — P. 313–319.
94. Dispersive liquid-liquid microextraction combined with nonaqueous capillary electrophoresis for the determination of fluoroquinolone antibiotics in waters / A. V. Herrera-Herrera, J. Hernandez-Borges, T. M. BorgesMiquel, M. A. Rodriguez-Delgado // *Electrophoresis*. — 2010. — Vol. 31. — P. 3457–3465.
95. Hernandez M. Determination of quinolones in plasma samples by capillary electrophoresis using solid-phase extraction / F. Borrull, M. Calull // *J. Chromatogr. B*. — 2000.— Vol. 742. — P. 255–265.
96. Трескач В. И. Общая характеристика производных фторхинолонов / В. И. Трескач, И. Н. Кучеренко // *Український медичний альманах*. — 2004. — т. 7, №5. — С.157-162.
97. Навашин С. М. Справочник по антибиотикам / С. М. Навашин, И. П. Фомина // — Л.: Медицина, 1980. — 416 с.
98. Ball P. Quinolone generations: natural history or natural selection? // *J. Antimicrob. Chemother.* 2000; 46 (Suppl. Topic T1): 17–24.
99. Scholar E. The antimicrobial drugs. — 2nd ed. / W. Pratt, // — Oxford, New York: Oxford University Press; 2000.
100. Greenwood D., editor. Antimicrobial chemotherapy. — 4th ed. — Oxford, New York: Oxford University Press; 2001.
101. Лурье А. А. Сорбенты и хроматографические носители. — М.: Химия, 1972. — 192 с.

102. Лурье А. А. Хроматографические материалы. Справочник. – М.: Химия, 1978. – 440с.
103. Ермоленко Н. Ф., Єфрос М.Д. Регулирование пористой структуры окисных сорбентов и катализаторов. – Минск: Наука и техника, 1971. – С. 123- 155.
104. Липпенс Б. К. Активная окись алюминия. / Й. Й. Стеггерда // – М.: Мир, 1973. – С.191 – 229.
105. Кисилев А. В. Молекулярные взаимодействия в адсорбции и хроматографии. – М., 1986. – 359с.
106. Кокотов Ю. А. Иониты и ионный обмен. – Л.: Химия, 1980. – 152 с.
107. Неймарк И. Е. Синтетические минеральные абсорбенты и носители катализаторов. – К.: Наукова думка, 1982. – 214 с.
108. Даванков В. Л. Химия подгруппы силиция / В. Л. Даванков // Журнал ВХО ім. Менделєєва. – 1983. т. XXVIII, № 1, С.25-29.
109. Баранова К. П. Изучение сорбции и десорбции низина на различных кремнеземных адсорбентах / К. П. Баранова, Н. С. Егоров, В. А. Грушина // Антибиотики. – 1985. – Т.20, №6. – С. 437 – 441.
110. Denkert M. ea / J. Cromatogr, 1981, v. 218, P. 31-43.
111. Баранова И. П. Адсорбция низина на кремнеземных адсорбентах / И. П. Баранова, В. А. Грушина, Ю. С. Никитин // Антибиотики. – 1983. – Т.18, №4. – С.258 – 263.
112. Wehli A. ea // J. Cromatogr, 1979, v. 149, P. 199-210.
113. Dunlap K. L., Sandridge R. L., Keller // Anal. chem, 1976, v. 48, P. 297.
114. Беленова С. В., Шель Н. В. // Журнал Вестник, 2015, т. 20, №2, С. 56-68.

115. Davankov V. *Advances in Chromatography* / A. Kurganov, A. Bochkov // ed J. C. Giddings ea N. Y, M. Dekker, 1983, v. 22, p. 139 – 185.
116. Чеботарьов О. М. Сорбційне вилучення офлоксацину гідратованими оксидами алюмінію і силіцію / Т. М. Щербакова, В. А. Мамій, Л. В. Петренко // *Вісник ОНУ. Хімія.* – 2016. – Т. 21, № 3. –С. 39 -47.